

**Hallituksen esitys Eduskunnalle työmarkkinatuesta
annetun lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työmarkkinatuesta annettua lakia. Työmarkkinatukeen oikeutetun henkilön työllistymisen tukemiseksi ja työn vastaanottamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi työvoimatoimisto voisi määrätä työmarkkinatuen maksamista jatkettavaksi matka-avustuksena työsuhteen aikana enintään kahden kuukauden ajan. Esityksen mu-

kaan matka-avustuksen edellytyksenä olisi kokoaikatyön vastaanottaminen oman työsäkäyntialueen ulkopuolelta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2001 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Matka-avustus

Yleistä

Työnvälityksessä pyritään saattamaan yhteen työpaikkoja ja työnhakijoita mahdollisimman osuvasti ja tehokkaasti. Koska vaatimuksia vastaavien työnhakijoiden löytäminen on joissakin tilanteissa vaikeutumassa, on kehitettävä tapoja uusien työntekijöiden hankkimiseksi sekä työttömien omatoimisen työnhaun ja työllistymisen tukemiseksi.

Alueellinen liikkuvuus on olennainen osa työmarkkinoiden dynamiikkaa ja talouden kehitystä. Merkittäväksi työmarkkinaliikkuvuuden muodoksi on muodostunut työssäkäynti, jossa työpaikka sijaitsee etäällä henkilön asuinpaikkakunnalta. Tällainen kuntarajat ylittävä pendelöinti ylittää usein myös

työssäkäyntialueen rajat, vaikka työttömyysturvalain (602/1984) työssäkäyntialueita koskevaa säännöstä onkin muutettu vuoden 2000 alusta voimaantulleella lailla työttömyysturvalain muuttamisesta (1324/1999).

Työttömien mahdollisuudet oman työssäkäyntialueen ulkopuolella sijaitsevien työpaikkojen hakemiseen ja vastaanottamiseen vaihtelevat huomattavasti. Työttömyyspäivärahaa saavat ovat täyttäneet työssäoloehdon, toisin sanoen he ovat työskennelleet työsuhteessa 10 kuukauden tai yrittäjinä 24 kuukauden ajan tarkastelujakson kuluessa. Työttömyysturvaa saavien työttömien työllistymisen todennäköisyys on lähtökohtaisesti selvästi parempi kuin työmarkkinatukea saavien työttömien työnhakijoiden, jotka eivät täytä työssäoloehtoa tai ovat jo saaneet työttömyyspäivärahaa enimmäisajan.

Vuonna 1999 työmarkkinatukea saaneista 312 000 henkilöstä miltei 135 000 oli työttömiä, joille etuutta oli yhdenjaksoisesti tai toistuvan työttömyyden perusteella maksettu

yli 500 maksupäivältä. Maksupäiviä mainituilla 312 000 etuuden saajalla oli keskimäärin ollut 514, joten työmarkkinatukea oli keskimäärin maksettu yhteensä kaksi vuotta. Siten työmarkkinatuen saajilla on useissa tapauksissa pitkittyneen työttömyyden johdosta myös taloudellisesti muita työttömiä heikommat mahdollisuudet selviytyä työn vastaanottamisesta aiheutuvista välittömistä kustannuksista, kuten matka- tai muuttokustannuksista.

Nykyisellään liikkuvuuden edistämiseksi on käytettävissä työvoimapalvelulain (1005/1993) 11 §:ssä ja työvoimapalveluihin liittyvistä etuuksista annetun asetuksen (1253/1993) 2 luvussa säädetty liikkuvuusavustus, jolla voidaan korvata työttömälle tai työttömäksi jäävälle matkakustannuksia, jos hän hakee tai siirtyy työhön asuinpaikkakuntansa työssäkäyntialueen ulkopuolelle. Korvaus on asetuksen 4 §:n 1 momentissa rajattu työpaikkaan tutustumista, palvelussuhteen solmimista tai uuteen työpaikkaan siirtymistä varten tehtyihin matkoihin. Lisäksi liikkuvuutta tukevia vaikutuksia on tuloverotuksella. Erityisesti hallituksen pyrkimyksenä on ollut kehittää tulonhankkimisvähennystä niin, että se tukee työllistymistä tilanteissa, joissa henkilölle on tarjolla palkkatyötä ainoastaan osan verovuotta.

Työmarkkinatukea saavista vaikeasti työllistyvistä huomattava osa on henkilöitä, joiden työllistyminen työmarkkinoille edellyttää työhallinnon tukitoimia, kuten koulutusta, työharjoittelua tai työllistämistuella tuettua työtä. Osalla työmarkkinatuen saajista avoimille työmarkkinoille tai työhallinnon toimenpiteisiin pääseminen edellyttää muiden viranomaisten, lähinnä kunnan sosiaali- ja terveystoimen palveluiden nykyistä tehokkaampaa tarjoamista esimerkiksi hallituksen erikseen esittämän kuntouttavan työtoiminnan muodossa. Kuitenkin työmarkkinatuen saajissa on myös työttömiä, joiden työllistyminen asuinpaikkakunnalla on epätodennäköistä mutta joille oman työssäkäyntialueen ulkopuolelta olisi tarjolla työllistymismahdollisuuksia. Sekä työvoimapolitiisesti että syrjäytymisen ehkäisemiseksi on tarpeen laajentaa heidän työnhakuaan ja parantaa heidän mahdollisuuksiaan vastaanottaa kauempanakin sijaitsevaa työtä.

Nykyinen liikkuvuusavustusjärjestelmä ja verokannustimet eivät riittävästi kata vaikeimmassa taloudellisessa asemassa oleville työttömille työn vastaanottamisesta aiheutuvia välittömiä kustannuksia silloin, kun kyseiset kustannukset työpaikan sijainnista johtuen ovat huomattavia. Tämän vuoksi työvoimatoimisto voisi esityksen mukaan määrätä työmarkkinatuen maksamista jatkettavaksi harkinnanvaraisena matka-avustuksena työnhakijalle tämän työllistyessä asuinpaikkakuntansa työssäkäyntialueen ulkopuolella sijaitsevaan työpaikkaan.

Matka-avustuksen saamisen edellytykset ja rajoitukset (12 d ja 12 e §)

Matka-avustuksen edellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi työmarkkinatuesta annettuun lakiin (1542/1993) lisättävässä uudessa 12 d §:ssä ja sen saamisen rajoituksista uudessa 12 e §:ssä. Matka-avustus olisi harkinnanvarainen etuus, jonka myöntämisestä päättäisi työttömän työnhakijan tekemästä hakemuksesta työvoimatoimisto. Matka-avustus voitaisiin 12 d §:n 1 momentin mukaan myöntää työmarkkinatuen saajalle tai työmarkkinatukeen oikeutetulle henkilölle. Pykälän 2 momentin mukaan työmarkkinatukeen oikeutettuna pidettäisiin etuuden saajan lisäksi henkilöä, jolle etuutta ei makseta korvauksettoman määrääjän, omavastuuajan, tarveharkinnan, vähentävän muun sosiaalietuuden tai soviteltavan työtulon tai työttömyysaikaista työmarkkinatukea koskevan hakemuksen myöhästymisen johdosta.

Matka-avustuksen keskeisenä tavoitteena on parantaa henkilön taloudellisia mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Avustuksen tarkoituksena on korvata sellaisia huomattavia, työn vastaanottamisesta välittömästi aiheutuvia kustannuksia, jotka muutoin saattaisivat henkilön taloudellisten olosuhteiden vuoksi olla esteenä työn vastaanottamiselle. Avustuksen myöntäminen ja myönnettävän avustuksen kesto perustuu kokonaisharkintaan, jossa otettaisiin huomioon työvoimapolitiittinen tarkoituksenmukaisuus, kuten tarjolla olevan työn laatu ja kesto, ja henkilön yksilölliset olosuhteet. Harkittaessa matka-avustuksen myöntämistä työvoimatoimiston tulisi kustannusten määrän lisäksi

ottaa huomioon henkilön olosuhteisiin liittyvät seikat, kuten esimerkiksi työttömyyden kesto ja toistuvuus sekä henkilölle maksettu toimeentulotuki ja hänen huoltovelvollisuutensa. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä ei olisi muuttaminen työn suorituspaikkakunnalle. Sitä myönnettäessä kustannuksina voidaan näin ollen ottaa huomioon toisaalta päivittäisistä matkoista aiheutuvat kustannukset tai toisaalta muuttokustannukset sekä esimerkiksi mahdolliset takuuvuokrat.

Matka-avustuksen myöntäminen edellyttäisi, että henkilö on tehnyt työ- tai oppisopimuksen taikka tullut nimitetyksi virkaan. Työn suorituspaikan tulee sijaita henkilön työssäkäyntialueen ulkopuolella ja työn tulee olla kokoaikainen ja kestää vähintään kuusi kuukautta. Työn kokoaikaisuus ehdotetaan määriteltäväksi pykälän 3 momentissa. Kokoaikaisuuden määrittely vastaisi sovitellussa työttömyyspäivärahasa ja työmarkkinatuesta noudatettuja periaatteita. Siten matka-avustus voitaisiin myöntää myös määräaikaiseen työ- tai virkasuhteeseen. Avustusta myönnettäessä ei liikkuvuusavustusjärjestelmästä poiketen olisi merkitystä sillä seikalla, miten henkilö on saanut kyseisen työn. Avustus voitaisiin myöntää työvoimatoimiston osoittaman työn lisäksi sellaisen palvelussuhteen perusteella, johon henkilö työllistyy omatoimisesti. Edellytyksenä ei olisi myöskään se, että kyseinen työpaikka olisi ilmoitettu työvoimatoimistoon haettavaksi.

Matka-avustukseen ja sitä koskevaan asiaan sovellettaisiin työmarkkinatukeen muutoinkin sovellettavia säännöksiä, jollei erikseen toisin säädetä. Koska työmarkkinatuki matka-avustuksena maksettaisiin kokoaikatyössä olevalle henkilölle, eivät työmarkkinatuesta annetun lain 13 §:n 1—3 momentin säännökset tulisi sovellettaviksi. Etuuden maksaminen ei näin ollen edellyttäisi, että sen saaja on työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa, eikä myöskään sitä, että hän ottaisi työsuhteen aikana vastaan muuta työtä tai koulutusta.

Henkilö olisi luonnollisesti velvollinen esittämään työsopimuksen tai muun luotettavan selvityksen saamastaan työstä ja avustuksen saamiseen vaikuttavista seikoista. Päätöksen hakemukseen työvoimatoimisto

antaisi kansaneläkelaitokselle toimitettavalla sitovalla lausunnolla. Kansaneläkelaitos antaisi hakijalle kirjallisen päätöksen.

Matka-avustuksen keskeisestä tavoitteesta johtuu, että avustusta ei myönnettäisi, jos henkilön palkkauskustannuksiin on myönnetty työllisyyslaissa ja -asetuksessa tarkoitettua työllistämistukea tai työmarkkinatuesta annetun lain 2 a luvussa tarkoitettua yhdistelmätukea. Asiasta ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös 12 e §:n 1 momentiksi. Matka-avustuksen nimenomaisena tavoitteena on parantaa työllistymismahdollisuuksia. Siksi matka-avustuksen myöntäminen jo alkaneeseen työhön ei ole perusteltua. Asiaa ehdotetaan säädettäväksi 12 e §:n 2 momentissa. Työvoimaviranomaisen esityksessä muutettavaksi ehdotetun 34 §:n nojalla antama sitova työvoimapolitiittinen lausunto tuen myöntämisedellytysten täyttymisestä on asiallisesti päätös. Siten työsuhte voisi alkaa, kun lausunto on annettu, vaikkei kansaneläkelaitos olisikaan vielä antanut kirjallista päätöstä.

Matka-avustuksen määrä ja kesto (12 f ja 12 g §)

Matka-avustuksena maksettaisiin täysi työmarkkinatuki korotettuna lapsikorotuksella, joka määräytyy huollettavana olevien alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärän perusteella. Työmarkkinatukea ei siten vähennettäisi henkilölle mahdollisesti maksettavien muiden sosiaalietuuksien tai tarveharkintatulojen johdosta, eikä henkilön palkka- tai muita tuloja otettaisi huomioon.

Matka-avustuksen maksaminen aloitettaisiin työsuhteen alkaessa, ja työvoimatoimisto voisi määrätä sitä maksettavaksi enintään kahden kuukauden ajan. Matka-avustus maksettaisiin viideltä päivältä viikossa.

Jos 12 d §:ssä tarkoitettu työsuhte päättyy tai muutoin keskeytyy esimerkiksi lomautuksen johdosta tukijakson aikana taikka henkilö ei lainkaan aloita työtä, kansaneläkelaitoksen tulisi lopettaa etuuden maksaminen viipymättä. Sen sijaan täysin tilapäinen keskeytys esimerkiksi sairauden johdosta ei vaikuttaisi etuuden maksamiseen.

Matka-avustuksen takaisinperintä ja muutoksenhaku sitä koskevaan päätökseen (30 ja 35 §)

Matka-avustuksena maksetun työmarkkinatuen takaisinperintään sovellettaisiin työmarkkinatuen takaisinperinnässä muutoin sovellettavia säännöksiä. Matka-avustuksen tavoitteen turvaamiseksi ehdotetaan kuitenkin, että tuen saajalta, joka eroaa tai itse aiheuttaa työsuhteen päättymisen kuuden kuukauden kuluessa sen alkamisesta matka-avustus pääsääntöisesti perittäisiin takaisin. Takaisinperintä ei kuitenkaan olisi kohtuullista, jos työsuhte päättyy toisen välittömästi alkavan työn johdosta, edellyttäen, että uusi-kin työ on kokoaikaista.

Työmarkkinatuen määrääminen maksettavaksi matka-avustuksena on harkinnanvaraista. Tämän vuoksi yhdenmukaisesti työllisyyslain perusteella maksettavien työllistymisen tukien ja työnantajalle maksettavan työmarkkinatuen kanssa ei matka-avustuksen myöntämistä tai epäämistä koskevaan kansaneläkelaitoksen päätökseen saisi hakea valittamalla muutosta. Sen sijaan takaisinperintää koskevaan päätökseen tyytymätön saisi valittaa työttömyysturvalautakunnalle ja edelleen vakuutusosoikeuteen.

1.2. Muut ehdotukset

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen aikaisen ylläpitokorvauksen sääntelyyn asetustasoisin säännöksin. Käsitellessään hallituksen esitystä työvoimapolitiittisen järjestelmän uudistamiseen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 178/1997 vp) valiokunta totesi tällä korvauslajilla olevan valiokunnan mielestä niin kiinteä yhteys hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentissa tarkoitettun perusoikeuden toteutumiseen, että perussäännökset siitä on välttämätöntä antaa lain tasolla (PeVL 32/1997 vp). Lisäksi uuden perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa asetuksessa (912/1990) on säännöksiä, jotka koskevat edellä todetulla tavalla yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita. Hallitus antaa

erikseen esityksen laiksi työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta niin, että uuden perustuslain toimenpanemiseksi nämä säännökset siirrettäisiin lakiin. Mainitussa esityksessä ehdotetaan kannustavuuden lisäämiseksi, että ylläpitokorvaukseen olisi oikeus vähennettyä koulutustukea taikka vähennettyä tai soviteltua työmarkkinatukea saavalla opiskelijalla.

Työmarkkinatuesta annetun lain 11 a §:ssä sekä työmarkkinatuesta annetun asetuksen (1361/1997) 3 ja 4 §:ssä säädetään oikeudesta ylläpitokorvauksen työharjoittelun ajalta. Ylläpitokorvaus maksetaan täysimääräisen työmarkkinatuen saajalle, jolle on maksettu työttömyyspäivärahaa enimmäisaika tai työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 500 päivältä.

Edellä esitetyin perustein lain 11 a §:ään ehdotetaan tehtäväksi muutokset, jotka vastaavat työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin ehdotettuja muutoksia.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi matka-avustuksesta ja muun lainsäädännön muutoksista johtuvat tekniset muutokset. Soveltamisalaa koskevaan 2 §:ään lisättäisiin uudeksi 3 momentiksi maininta matka-avustuksesta. Työvoimapolitiittista lausuntoa koskevaan 34 §:ään tehtäisiin samoin matka-avustuksesta johtuvat muutokset. Säädösviitaukset 15 §:n 2 momentissa ja 16 §:n 1 momentissa muutettaisiin vastaamaan nykyistä koulutuslainsäädäntöä ja 39 §:stä poistettaisiin viittaus julkisuuslainsäädännön uudistamisen yhteydessä kumottuun työttömyysturvalain 36 §:ään.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Matka-avustus liittyy työnvälitykseen ja muuhun henkilöasiakkaan palveluprosessiin. Etuuden tavoitteena on, että oman asuinpaikkakuntansa työssäkäyntialueella hyvin epätodennäköisesti työllistyvät työttömät voisivat ottaa soveltuvaa työtä vastaan myös kauempaa. Toimenpide tehostaisi alueellisten työmarkkinoiden toimintaa.

Etuuden määrä voisi vaihdella työvoimatoimiston päätöksellä työnhakijan yksilöllisen tilanteen mukaan siten, että se olisi enintään kahden kuukauden täysimääräisen työ-

markkinatuen suuruinen (keskimäärin enintään 5 418 markkaa) korotettuna mahdollisilla lapsikorotuksilla. Etuus olisi veronalaista tuloa.

Matka-avustus maksettaisiin työmarkkinatukimomentilta 34.06.52. Valtion vuoden 2001 talousarvioesityksessä määrärahan mitoituksena on otettu huomioon matka-avustukseen 8 miljoonaa markkaa. Jos keskimääräinen etuustaso olisi noin 4 000 markkaa, etuudella voitaisiin tukea 2 000 henkilön työllistymistä.

Työharjoittelun ajalta maksettavaan ylläpitokorvaukseen liittyvillä ehdotuksilla ei ole mainittavaa taloudellista vaikutusta.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työministeriössä virkatyönä. Esityksen valmistelun yhteydessä on kuultu keskeisten työmarkkinoiden keskusjärjestöjen, Suomen Kuntaliiton, Suomen Yrittäjien ja kansaneläkelaitoksen edustajia.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Esityksellä on liittymiä ja yhtymäkohtia erikseen annettavaan hallituksen esitykseen laiksi kuntouttavasta työtoiminnasta ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi sekä hallituksen esitykseen laiksi työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta.

5. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

6. Sääntämisyjärjestys

Suomen perustuslain 6 §:ssä säädetään yhdenvertaisuudesta. Pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan henkilöön liittyvän syyn, kuten esimerkiksi iän johdosta.

Esityksessä ehdotetaan, että työmarkkina-

tukea saavalle tai siihen oikeutetulle voitaisiin maksaa hänen työllistymisensä edistämiseksi harkinnanvaraista matka-avustusta. Muille työttömille, joiden työttömyysaikainen toimeentulo turvataan ansioon suhteutetulla työttömyyspäivärahalta tai peruspäivärahalta, kyseistä etuutta ei ehdoteta maksettavaksi.

Arvioitaessa esitystä perustuslain 6 §:ssä tarkoitetun yhdenvertaisuuden kannalta voidaan todeta, että esityksessä ei aseteta työttöminä olleita esimerkiksi iän perusteella keskenään eri asemaan, vaan avustus voidaan määrätä maksettavaksi nuorellekin, joskin pysyvän työllistymisen tukemiseksi nuorten ohjaaminen koulutukseen on keskeistä. Matka-avustus on lähtökohtaisesti tarkoitettu henkilöille, joiden mahdollisuudet itse maksaa työn vastaanottamisesta aiheutuvat huomattavat lisäkustannukset ovat vähäiset. Käytännössä kyseisten henkilöiden toimeentulo on ollut riippuvainen osin tarveharkintaisesta työttömyysetuudesta pitkään.

Perustuslain 18 §:n 2 momentissa säädetään valtiovallan velvollisuudesta edistää työllisyyttä ja pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Työllisyyslain (275/1987) 16 §:ssä ja työllisyysasetuksen (1363/1997) 1 §:ssä säädetään työttömän työllistämisen edistämisestä ja työllisyyslain toimeenpanojärjestyksestä. Niiden mukaan etusijalla on sellaisen pitkään työttömänä olleen henkilön työllistäminen, jonka työnsaannin tarve on suurin. Siten työvoimapolitiikan syventäminen ja tehostaminen samoin kuin niitä tukevien etuuksien kohdentaminen työnhakijaryhmiin, joiden työttömyys uhkaa pitkittyä ja johtaa pysyvään työmarkkinoilta syrjäytymiseen, on nimenomaisesti perustuslain 18 §:n 2 momentissa lausutun tavoitteen suuntainen. Perustuslakivaliokunta on aiemmin soveltamalla nykyisen perustuslain kanssa samansisältöisiä hallitusmuodon perusoikeussääntöksiä useissa lausunnoissaan (esimerkiksi PeVL 17/1995 vp, PeVL 17/1996 vp, PeVL 32/1997 vp) pitänyt hallitusmuodon 15 §:n 2 momentin tavoitteen toteuttamista hyväksyttävänä perusteena oikeuksien ja velvollisuuksien eriyttämiselle henkilön saaman etuuslajin ja työmarkkina-aseman perusteella.

Ehdotettu järjestelmä kohdistuisi selektiivisesti työttömien ryhmään, joka ei ole päässyt

osalliseksi viime vuosina parantuneesta talous- ja työllisyystilanteesta samassa mitassa kuin työttömyyspäivärahaa saaneet työttömät. Matka-avustuksen rajaaminen koskemaan osaa työttömistä ei mainituin perustein hallituksen käsityksen mukaan merkitse sellaista poikkeamista yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksesta, että lakiesitys olisi käsiteltävä vaikeutetussa lainsäätämisyksityksessä. Työssäoloajalta maksettavaa työmarkkinatukea ei myöskään ole pidettävä sellaisena perustuslain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuna

sosiaaliturvana työttömyyden varalta, johon jokaisella tulee olla oikeus. Koska esityksessä kuitenkin ehdotetaan muutettavaksi perustuslain kanssa läheisessä asiallisessa yhteydessä olevaa lainsäädäntöä, hallitus pitää tärkeänä, että säätämisyksityksykysymyksestä hankitaan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työmarkkinatuesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1542/1993) 2 §:n 3 momentti, 11 a §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti, 30 §:n 6 momentti, 34 §:n 1 momentti ja 39 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentti, 11 a §, 30 §:n 6 momentti ja 34 §:n 1 momentti laissa 1354/1997, 15 §:n 2 momentti ja 16 §:n 1 momentti laissa 1705/1995 ja 39 § laissa 1325/1999, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1354/1997, uusi 4 momentti, lakiin uusi 2 b luku ja 35 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 331 ja 1354/1997, uusi 6 momentti seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Työmarkkinatuki voidaan maksaa kokoai-
kaista työtä vastaanottaneelle 1 momentin 1
tai 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle hänen
työllistymisensä edistämiseksi siten kuin täs-
sä laissa ja asetuksella säädetään.

Jos työmarkkinatukea koskevan asian yh-
teydessä tulee erikseen ratkaistavaksi, onko
henkilöä pidettävä Suomessa asuvana, asia
ratkaistaan sen mukaan kuin asumiseen pe-
rustuvan sosiaaliturvalainsäädännön sovel-
tamisesta annetussa laissa (1573/1993) sää-
detään. Kansaneläkelaitoksen päätökseen saa
hakea muutosta niin kuin mainitun lain
13 §:ssä säädetään.

11 a §

Muut etuudet

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun hen-
kilön osallistuessa työharjoitteluun hänelle
maksetaan ylläpitokorvausta 6 §:ssä tarjoi-
tun työharjoittelun aikaisista matka- ja ylläpi-
tokustannuksista 30 markkaa päivältä. Hen-
kilölle, joka ei saa työmarkkinatukea työhar-
joittelun ajalta, ei ylläpitokorvausta kuiten-
kaan makseta. Ylläpitokorvauksesta on muu-

toin voimassa, mitä 10 §:n 2 momentissa
työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen
osallistuvan ylläpitokorvauksesta säädetään.

2 b luku

Matka-avustus

12 d §

Matka-avustuksen saamisen edellytykset

Sen estämättä, mitä 13 §:n 1—3 momentis-
sa säädetään, työvoimatoimisto voi hake-
muksesta määrätä henkilön työllistymisen
tukemiseksi ja työn vastaanottamisesta aiheu-
tuvien huomattavien kustannusten korvaami-
seksi työmarkkinatukea maksettavaksi mat-
ka-avustuksena sellaiselle työmarkkinatuen
saajalle tai työmarkkinatukeen oikeutetulle
henkilölle, joka tekee työsopimuslain 1 §:ssä
tarkoitettun työsopimuksen ja ottaa vastaan
vähintään kuusi kuukautta kestävänsä kokoai-
katyön työttömyysturvalain 10 §:n 1 momen-
tissa tarkoitettun työssäkäyntialueensa ulko-
puolella (matka-avustus).

Työmarkkinatukeen oikeutetusta henkilöstä
on voimassa, mitä 12 a §:n 2 momentissa
säädetään.

Kokoaikatyönä pidetään työtä, jonka työ-
aika kuukauden, neljän peräkkäisen kalente-

riviikon tai erityisen tasoittumisjakson aikana ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.

Mitä tässä laissa säädetään matka-avustuksesta työsopimussuhteen perusteella, sovelletaan myös ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettuun oppisopimukseen sekä virkasuhteeseen perustuvaan työhön.

12 e §

Matka-avustuksen rajoitukset

Matka-avustusta ei määrätä maksettavaksi sellaisen työsuhteen perusteella, jonka palkkauskustannuksiin työnantajalle on myönnetty tukea työllisyysmäärärahoista tai työmarkkinatukea 2 a luvun mukaisesti.

Matka-avustusta ei määrätä maksettavaksi, jos sen perusteena oleva työsuhte on alkanut ennen kuin avustuksen myöntämisestä on tehty päätös.

12 f

Tuen määrä

Matka-avustuksena maksetaan 23 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu täysimääräinen työmarkkinatuki.

12 g

Tuen kesto

Työmarkkinatuki voidaan määrätä maksettavaksi matka-avustuksena enintään kahden kuukauden ajan työsuhteen alkamisesta lukien ja viideltä päivältä viikossa sen estämättä, mitä 27 §:ssä säädetään työ-, omavastuu- ja työmarkkinatukipäivien lukumäärästä.

Jos henkilö ei tukijakson aikana työskentele 12 d §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa, tuen maksaminen on viipymättä lopetettava.

15 §

Työmarkkinatuen rajoitukset

Työmarkkinatukeen ei ole oikeutta 17-vuotiaalla henkilöllä, joka ei ole valmistunut ammattiin oppilaitoksesta tai suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua tutkintoa. Rajoitusta ei sovelleta sinä aikana, kun henkilö osallistuu 2 luvussa tarkoitettuun koulutukseen, työharjoitteluun, työkokeiluun tai työhallinnon järjestämään kuntoutukseen.

16 §

Odotusaika

Edellä 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle maksetaan työmarkkinatukea sen jälkeen, kun hän työvoimatoimistoon ilmoittaututtuaan tai ilmoittautumistaan edeltävän kahden vuoden tarkastelujakson aikana on ollut yhteensä viisi kuukautta työssä, itsenäisenä yrittäjänä tai työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa taikka 2 luvussa tarkoitettussa työharjoittelussa, koulutuksessa, työkokeilussa tai työhallinnon järjestämässä kuntoutuksessa. Tätä rajoitusta ei sovelleta henkilöön, joka on tullut työmarkkinoille valmistuttuaan ammattiin oppilaitoksesta tai suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua tutkintoa.

30 §

Kansaneläkelaitoksen päätös ja muutoksenhaku

Työnantajalle maksettavaa työmarkkinatukea tai matka-avustuksena maksettavaa työmarkkinatukea koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Päätöksen poistamista ja virheen korjaamista koskevassa asiassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 33 ja 33 a §:ssä säädetään. Matka-avustuksena maksettavan työmarkkinatuen takaisinperin-

tää koskevaan päätökseen tyytymätön saa kuitenkin hakea siihen valittamalla muutosta 2 ja 3 momentin mukaisesti.

34 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimatoimisto tai työvoimatoimikunta antaa kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle lausunnon 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 2 a luvussa, 12 d ja 12 e §:ssä, 12 g §:n 1 momentissa, 13 ja 14 §:ssä, 15 §:n 2—4 momentissa, 16—22 §:ssä, 25 §:n 3 momentissa ja 26 §:n 2 momentissa säädettyjen työmarkkinatuen edellytysten täyttymisestä. Lausunto annetaan 15 §:n 4 momentissa säädettyistä edellytyksistä ainoastaan siltä osin kuin työmarkkinatukeen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 4 a §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentissa sekä 5 a ja 5 b §:ssä säädetään työttömyyspäivärahasta.

35 §

Takaisinperintä

Jos henkilö eroaa työstä tai omalla menet-

telyllään aiheuttaa työsuhteen päättymisen kuuden kuukauden kuluessa sen työsuhteen alkamisesta, jonka perusteella hänelle on maksettu matka-avustusta, peritään matka-avustus takaisin, jollei takaisinperintä ole kohtuutonta. Muutoin matka-avustuksena maksetun työmarkkinatuen takaisinperintään sovelletaan, mitä 1—4 momentissa säädetään.

39 §

Työttömyysturvalain soveltaminen

Jollei tästä laista muuta seuraa, sovelletaan työmarkkinatukeen, mitä työttömyysturvalain 6 §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 28 §:n 4 ja 6 momentissa, 32, 36 a, 39 ja 43 c §:ssä sekä 44 §:n 3 momentissa säädetään työttömyyspäivärahasta ja työttömyysturva-asiasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2001. Lain 11 a §:ää sovelletaan ylläpitokorvauksiin, jotka kohdistuvat lain voimaantulon jälkeiseen aikaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Työministeri *Tarja Filatov*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työmarkkinatuesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1542/1993) 2 §:n 3 momentti, 11 a §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti, 30 §:n 6 momentti, 34 §:n 1 momentti ja 39 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentti, 11 a §, 30 §:n 6 momentti ja 34 §:n 1 momentti laissa 1354/1997, 15 §:n 2 momentti ja 16 §:n 1 momentti laissa 1705/1995 ja 39 § laissa 1325/1999, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1354/1997, uusi 4 momentti, lakiin uusi 2 b luku ja 35 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 331 ja 1354/1997, uusi 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Lain soveltamisala

Jos työmarkkinatukea koskevan asian yhteydessä tulee erikseen ratkaistavaksi, onko henkilöä pidettävä Suomessa asuvana, asia ratkaistaan sen mukaan kuin asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetussa laissa (1573/1993) säädetään. Kansaneläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta niin kuin mainitun lain 13 §:ssä säädetään.

*Työmarkkinatuki voidaan maksaa kokoai-
kaista työtä vastaanottaneelle 1 momentin 1
tai 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle hä-
nen työllistymisensä edistämiseksi siten
kuin tässä laissa ja asetuksella säädetään.*

Jos työmarkkinatukea koskevan asian yhteydessä tulee erikseen ratkaistavaksi, onko henkilöä pidettävä Suomessa asuvana, asia ratkaistaan sen mukaan kuin asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetussa laissa (1573/1993) säädetään. Kansaneläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta niin kuin mainitun lain 13 §:ssä säädetään.

11 a §

Muut etuudet

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun henkilön osallistuessa työharjoitteluun hänelle maksetaan ylläpitokorvausta 6 §:ssä tarkoitetun työharjoittelun aikaisista matka- ja ylläpitokustannuksista. Ylläpitokorvauksesta on voimassa, mitä 10 §:n 2 momentissa työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvan ylläpitokorvauksesta säädetään.

11 a §

Muut etuudet

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun henkilön osallistuessa työharjoitteluun hänelle maksetaan ylläpitokorvausta 6 §:ssä tarkoitetun työharjoittelun aikaisista matka- ja ylläpitokustannuksista 30 markkaa päivältä. *Henkilölle, joka ei saa työmarkkinatukea työharjoittelun ajalta, ei ylläpitokorvausta kuitenkaan makseta.* Ylläpitokorvauksesta on *muutoin* voimassa, mitä 10 §:n 2 momentissa työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvan ylläpitokorvauksesta säädetään.

2 b luku

Matka-avustus

12 d §

Matka-avustuksen saamisen edellytykset

Sen estämättä, mitä 13 §:n 1—3 momentissa säädetään, työvoimatoimisto voi hakemuksesta määrätä henkilön työllistymisen tukemiseksi ja työn vastaanottamisesta aiheutuvien huomattavien kustannusten korvaamiseksi työmarkkinatukea maksettavaksi matka-avustuksena sellaiselle työmarkkinatuen saajalle tai työmarkkinatukeen oikeutetulle henkilölle, joka tekee työsopimuslain 1 §:ssä tarkoitetun työsopimuksen ja ottaa vastaan vähintään kuusi kuukautta kestävänsä kokoaikatyön työttömyysturvalain 10 §:n 1 momentissa tarkoitetun työssäkäyntialueensa ulkopuolella (matka-avustus).

Työmarkkinatukeen oikeutetusta henkilöstä on voimassa, mitä 12 a §:n 2 momentissa säädetään.

Kokoaikatyönä pidetään työtä, jonka työaika kuukauden, neljän peräkkäisen kalenteriviikon tai erityisen tasoittumisjakson aikana ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.

Mitä tässä laissa säädetään matka-avustuksesta työsopimussuhteen perusteella, sovelletaan myös ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettuun oppisopimukseen sekä virkasuhteeseen perustuvaan työhön.

12 e §

Matka-avustuksen rajoitukset

Matka-avustusta ei määrätä maksettavaksi sellaisen työsuhteen perusteella, jonka palkkauskustannuksiin työnantajalle on myönnetty tukea työllisyysmäärärahoista tai työmarkkinatukea 2 a luvun mukaisesti.

Matka-avustusta ei määrätä maksettavaksi, jos sen perusteena oleva työsuhde on alkanut ennen kuin avustuksen myöntämistä on tehty päätös.

12 f

Tuen määrä

Matka-avustuksena maksetaan 23 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu täysimääräinen työmarkkinatuki.

12 g

Tuen kesto

Työmarkkinatuki voidaan määrätä maksettavaksi matka-avustuksena enintään kahden kuukauden ajan työsuhteen alkamisesta lukien ja viideltä päivältä viikossa sen estämättä, mitä 27 §:ssä säädetään työ-, omavastuu- ja työmarkkinatukipäivien lukumäärästä.

Jos henkilö ei tukijakson aikana työskentele 12 d §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa, tuen maksaminen on viipymättä lopetettava.

15 §

Työmarkkinatuen rajoitukset

Työmarkkinatukeen ei ole oikeutta 17-vuotiaalla henkilöllä, joka ei ole valmistunut ammattiin oppilaitoksesta tai suorittanut ammattitutkintolaissa (306/94) tarkoitettua tutkintoa. Rajoitusta ei sovelleta sinä aikana, kun henkilö osallistuu 2 luvussa tarkoitettuun koulutukseen, työharjoitteluun, työkokeiluun tai työhallinnon järjestämään kuntoutukseen.

Työmarkkinatukeen ei ole oikeutta 17-vuotiaalla henkilöllä, joka ei ole valmistunut ammattiin oppilaitoksesta tai suorittanut *ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa* tarkoitettua tutkintoa. Rajoitusta ei sovelleta sinä aikana, kun henkilö osallistuu 2 luvussa tarkoitettuun koulutukseen, työharjoitteluun, työkokeiluun tai työhallinnon järjestämään kuntoutukseen.

16 §

Odotusaika

Edellä 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle maksetaan työmarkkinatukea sen jälkeen, kun hän työvoimatoimistoon ilmoittaututtuaan tai ilmoittautumistaan edeltävän kahden vuoden tarkastelujakson aikana on ollut yhteensä viisi kuukautta työssä, itsenäisenä yrittäjänä tai työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa taikka 2 luvussa tarkoitettussa työharjoittelussa, koulutuksessa, työkokeilussa tai työhallinnon järjestämässä kuntoutuksessa. Tätä rajoitusta ei sovelleta henkilöön, joka on tullut työmarkkinoille valmistuttuaan ammattiin oppilaitoksesta tai suorittanut ammattitutkintolaissa tarkoitettua tutkinnon.

16 §

Odotusaika

Edellä 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle maksetaan työmarkkinatukea sen jälkeen, kun hän työvoimatoimistoon ilmoittaututtuaan tai ilmoittautumistaan edeltävän kahden vuoden tarkastelujakson aikana on ollut yhteensä viisi kuukautta työssä, itsenäisenä yrittäjänä tai työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa taikka 2 luvussa tarkoitettussa työharjoittelussa, koulutuksessa, työkokeilussa tai työhallinnon järjestämässä kuntoutuksessa. Tätä rajoitusta ei sovelleta henkilöön, joka on tullut työmarkkinoille valmistuttuaan ammattiin oppilaitoksesta tai suorittanut *ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa* tarkoitettua tutkinnon.

30 §

Kansaneläkelaitoksen päätös ja muutoksenhaku

Työnantajalle maksettavaa työmarkkinatukea koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Päätöksen poistamista ja virheen korjaamista koskevassa asiassa

Työnantajalle maksettavaa työmarkkinatukea *tai matka-avustuksena maksettavaa työmarkkinatukea* koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Päätöksen

noudatetaan soveltuvin osin, mitä 33 ja 33 a §:ssä säädetään.

poistamista ja virheen korjaamista koskevassa asiassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 33 ja 33 a §:ssä säädetään. *Matka-avustuksena maksettavan työmarkkinatuen takaisinperintää koskevaan päätökseen tyytymätön saa kuitenkin hakea siihen valittamalla muutosta 2 ja 3 momentin mukaisesti.*

34 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimatoimisto tai työvoimatoimikunta antaa kansaneläkelaitoksen paikallis-toimistolle lausunnon 2 §:n 2 momentissa, 2 a luvussa, 13 ja 14 §:ssä, 15 §:n 2—4 momentissa, 16—22 §:ssä, 25 §:n 3 momentissa ja 26 §:n 2 momentissa säädettyjen työmarkkinatuen edellytysten täyttymisestä. Lausunto annetaan 15 §:n 4 momentissa säädettyistä edellytyksistä ainoastaan siltä osin kuin työmarkkinatukeen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 4 a §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentissa sekä 5 a ja 5 b §:ssä säädetään työttömyyspäivärahasta.

34 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimatoimisto tai työvoimatoimikunta antaa kansaneläkelaitoksen paikallis-toimistolle lausunnon 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 2 a luvussa, 12 d ja 12 e §:ssä, 12 g §:n 1 momentissa, 13 ja 14 §:ssä, 15 §:n 2—4 momentissa, 16—22 §:ssä, 25 §:n 3 momentissa ja 26 §:n 2 momentissa säädettyjen työmarkkinatuen edellytysten täyttymisestä. Lausunto annetaan 15 §:n 4 momentissa säädettyistä edellytyksistä ainoastaan siltä osin kuin työmarkkinatukeen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 4 a §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentissa sekä 5 a ja 5 b §:ssä säädetään työttömyyspäivärahasta.

35 §

Takaisinperintä

Jos henkilö eroaa työstä tai omalla menettelyllään aiheuttaa työsuhteen päättymisen kuuden kuukauden kuluessa sen työsuhteen alkamisesta, jonka perusteella hänelle on maksettu matka-avustusta, peritään matka-avustus takaisin, jollei takaisinperintä ole kohtuutonta. Muutoin matka-avustuksena maksetun työmarkkinatuen takaisinperintään sovelletaan, mitä 1—4 momentissa säädetään.

39 §

Työttömyysturvalain soveltaminen

Jollei tästä laista muuta seuraa, sovelletaan työmarkkinatukeen, mitä työttömyysturvalain 6 §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 28 §:n 4 ja 6 momentissa, 32, 36, 36 a, 39 ja 43 c §:ssä sekä 44 §:n 3 momentissa säädetään työttömyyspäivärahasta ja työttömyysturva-asiasta.

39 §

Työttömyysturvalain soveltaminen

Jollei tästä laista muuta seuraa, sovelletaan työmarkkinatukeen, mitä työttömyysturvalain 6 §:ssä, 10 §:n 1 momentissa, 28 §:n 4 ja 6 momentissa, 32, 36 a, 39 ja 43 c §:ssä sekä 44 §:n 3 momentissa säädetään työttömyyspäivärahasta ja työttömyysturva-asiasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001. Lain 11 a §:ää sovelletaan ylläpitokorvauksiin, jotka kohdistuvat lain voimaantulon jälkeiseen aikaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
